

Рудка
Демидівський район
Рівненська область

Писемних повідомлень про села і його перших жителів нема. Згідно переказів першими жителями села були рибалки. Вони заснували поселення над річкою, яку називали тоді Рудкою. Відповідно поселенців почали називати Рудками. Є в сучасній Рудці люди, які, носять прізвище Рудько.

Перша згадка про село Рудка як маєток Василя Рудецького датована 1545 роком: село згадується в акті опису Луцького замку. В 17 столітті поміщики Рудецькі побудували в селі замок на пагорбі, оточеному з двох сторін болотом. Війни, плин часу зруйнували замок. На поверхні ніяких залишків замку нема. Люди на місці колишнього замку викопують доброякісну цеглу. А «Замок» збереглася в назві вулиці в західній частині Рудки. За переказами і розповідями старожилів Рудки під землею, на місці колишнього замку, знаходяться підземні ходи.

Наприкінці 18 століття волинське село Рудка стало частиною Російської імперії. На неї поширилися і законодавство Росії, і кріпацтво.

Скасування кріпацтва згідно царського Маніфесту від 19 лютого 1861 року корінним чином змінилося життя мешканців Рудки. Селяни одержали землю в особисте користування. На північній околиці села з'явився хутір "Бірок", де жили переважно заможні селяни. Назва вулиці "Бірок" зберігається і тепер.

У зв'язку з ліквідацією 1933 року маєтку поміщика Грабковського частину його землі купили переселенці з Галичини і заснували хутір, який місцеве населення назвало "Покупчиками", а також поляки, заснувавши поселення Адамівка і Калинівка.

На правому узбіччі шосе Демидівка-Рудка, при в'їзді в село, стоїть церква Святої Параскеви – духовна святиня жителів Рудки. Церква, як засвідчують архівні документи, була побудована в селі 1771 року поміщиком Йосипом Стрільницьким з започаткованої фундації Юзефа Стжельницького. В дворі якої перед війною було до 10 тисяч томів книг. Пізніше все це було старовинною цінністю рудецьких по замку, які залишили сліди по болотах у Рудці, потім Стжельницьких та Воланських.

Церква дерев'яна з дерев'яною дзвіницею. На початок 20 століття до церкви було приписане с. Ільпибоки. Число прихожан – 737. При церкві була чотирикласна церковноприходська школа. Церква збереглася в роки революції 1917-1920 рр., а також в роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 роки. За роки свого існування церква зазнала багато змін, перебудов. Велика перебудова церкви була здійснена 1893 р. під керівництвом інженера Григор'єва. В післявоєнні роки церква пережила ще декілька реставрацій, проте залишилася дерев'яною.

У передвоєнні роки та в роки Великої Вітчизняної війни настоятелем церкви був Чайковський Мефодій, палкий патріот України, який користувався заслуженим авторитетом у прихожан своєю чесністю, порядністю, добротою, знанням церковної служби. Його сини воювали проти нацистських окупантів в лавах сил Опору – Радянської Армії та УПА. Один із них, Юрій Чайковський, був командиром в УПА і загинув 1943 р. Після Чайковського Мефодія настоятелями церкви в різні часи були Березовський, Зубкевич, Смоляр, Михальчук, Касьян, Бурець.

До осені 2003 р., впродовж останніх двадцяти років, настоятелем церкви був уродженець с. Рудка о. Василь (Бурець). Він багато зробив особисто сам, а також з допомогою прихожан, для упорядкування території навколо церкви, а також самої церкви. о. Василь поставив на високий рівень церковну службу. Церковну службу обслуговував хор, в який входило до 25 чоловік: чоловіків і жінок, людей різного віку та професій. З осені 2003 р. церкву в с. Рудка очолює о. Федір (Бобикайло). З весни 2013 року церкву очолює о. Андрій (Рослюк)

Другою святинєю села, крім церкви, є Свята Фігура Божої Матері, як її називали в селі до 1986 року. Цього року святиню знищили. 1990 року на місці знищеної святині з'явився

новий обеліск, поставлений місцевим жителем Хоміцьким Мефодієм, з новою іконою Божої Матері.

В історії появи цієї святині в селі поєднуються справжні історичні факти і події та легенди. Згідно розповідей старожилів села і місцевих легенд наприкінці 40-х років 19 століття Рудка була вражена епідемією чуми. Чума косила всіх, особливо дітей. Люди не бачили спасіння на Землі і звернулися до Бога, Богоматері. Ініціативу проявила місцева поміщиця. Сільська громада вирішила поставити в селі біля криниці з цілющою водою Фігуру Божої Матері. Фігура Божої Матері була поставлена 1849 року Адамом Волянським – далеким предком поміщиків Рудецьких, які заснували в селі парк, побудували в ньому палац, який після втечі поміщиків в 30-ті роки 20 століття був переобладнаний на школу. Фігуру Божої Матері доставили з Почаївської Лаври. Люди всю дорогу несли її пішки. Як тільки святиня з'явилася в селі, чуми не стало. Це святе місце оберігало жителів села від хвороб, стихійних лих. Тут відбувалися богослужіння. На Водохреща біля криниці святити воду.

1990 року святиня відродилася. 2001 році відбудували і криницю біля обеліску, яка була зруйнована ще задовго до знищення святині 1986 року. Криницю освятили і передали в розпорядження Рудківської сільської Ради. В жовтні 2003 року під час хресного ходу в Рудці з іконою Божої Матері – цілительки, доставленої з Афону було освячено ікону Божої Матері на обеліску та криницю біля неї.

Відомі особистості, уродженці села, народні умільці майстри декоративно-ужиткового мистецтва:

Артемчук Катерина Олександрівна – майстер української вишивки.

Рудський Микола Миколайович – поет, письменник. Почесний член Рівненського обласного краєзнавчого товариства. Автор книг: “Куди ідеш” (поезії) (1990), “Музика самотнього серця” (поезія та проза) (1992), “На переломі” (літопис національно-демократичного руху на Славутчині) (1993), “Голгофа” (художньо-документальна повість) (1996), “Система”, “Вертеп смерті” (2004).

Кількість населення – 543. Територія – всього 2092.40 га.

У селі діють: Рудківська ЗОШ І-ІІІ ступенів, дитячий садок «Ромашка», публічно-шкільна бібліотека, Будинок культури, відділення зв'язку, фельдшерсько-акушерський пункт, 4 магазини.

Гончарук Л. Свята спадщина / Л. Гончарук // Вісн. Демидівщини. – 2005. – № 28/29 (15 квіт.). – С. 6.

Гончарук Л. Свята спадщина / Л. Гончарук // Вісн. Дубенщини. – 2005. – № 30/31 (22 квіт.). – С. 6.

Гончарук Л. Свята спадщина / Л. Гончарук // Вісн. Демидівщини. – 2005. – № 36/37 (13 трав.). – С. 6.

Троцюк С. Село святкує іменини / С. Троцюк // Вісн. Демидівщини. – 2005. – № 96/97 (9 груд.). – С. 2.